

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γ.Γ. Εμπορίου) την 10^η Φεβρουαρίου 1999, ημέρα Τετάρτη, στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γ.Γ. Εμπορίου), με την εξής σύνθεση :

Πρόεδρος: Σταύρος Αργυρόπουλος.

Μέλη: Βλάσιος Ασημακόπουλος,

Χαρίλαος Χάρακας,

Λεωνίδα Νικολούζος και

Ιωάννης Κατσουλάκος.

Γραμματέας: Αλεξάνδρα -Μαρία Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα απουσίαζαν, λόγω κωλύματος.

Θέμα της συνεδριάσεως ήταν η προηγούμενη γνωστοποίηση συγκέντρωσης επιχειρήσεων **ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ Η ΕΘΝΙΚΗ και ΛΑΪΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ**, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/77, όπως ισχύει.

Στη συνεδρίαση παρέστη η ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ Η ΕΘΝΙΚΗ δια του πληρεξουσίου της δικηγόρου Κωσταντίνου Μακρή.

Στην αρχή της συνεδρίασης το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια της Γραμματείας Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Υπηρεσίας επί της υποθέσεως και κατέληξε προτείνοντας τη μη απαγόρευση της συγκέντρωσης δεδομένου ότι δεν αναμένεται να περιορίσει αισθητά τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές που αυτή αφορά. Στη συνέχεια το λόγο έλαβε ο ανωτέρω πληρεξούσιος δικηγόρος, ο οποίος συντάχθηκε με την εισήγηση της Γραμματείας και ζήτησε από την Επιτροπή τη μη απαγόρευση της υπό κρίση συγκέντρωσης.

Κατόπιν, απεχώρησαν της αιθούσης τα ενδιαφερόμενα μέρη και η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνδιασκέφθηκε επί της υποθέσεως και αφού έλαβε υπ' όψη της τα στοιχεία του φακέλλου, την Εισήγηση της Γραμματείας, τις απόψεις που διετύπωσαν, εγγράφως και προφορικώς, τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά την συζήτηση της υποθέσεως,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ :

I. Στις 9 Νοεμβρίου 1998 υπογράφηκε, μεταξύ του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία ΙΔΡΥΜΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ και της εταιρείας με την επωνυμία ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ Η ΕΘΝΙΚΗ (εφεξής ΕΘΝΙΚΗ ΑΕΕΓΑ), συμφωνία εξαγοράς από τη δεύτερη των συμβαλλομένων εταιρειών 3.430.000 ονομαστικών μετοχών της εταιρείας με την επωνυμία ΛΑΪΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ (εφεξής ΛΑΪΚΗ ΑΑΕ), που κατείχε η πρώτη εξ' αυτών και που αντιπροσωπεύουν το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της τελευταίας.

Η εν λόγω εξαγορά γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού στις 18.11.98 (αρ.πρωτ.1932) από την εξαγοράζουσα ΕΘΝΙΚΗ ΑΕΕΓΑ, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/77, όπως ισχύει. Ταυτόχρονα η ΕΘΝΙΚΗ ΑΕΕΓΑ υπέβαλλε αίτηση να της επιτραπεί παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 4ε, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, η οποία έγινε δεκτή με την υπ' αριθμ. 27/Π/98 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Π.1. Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΕΕΓΑ ιδρύθηκε το 1891 με έδρα την Αθήνα, είναι εισηγμένη στο ΧΑΑ και βασικός της μέτοχος είναι η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος η οποία κατέχει το 71,278% του μετοχικού της κεφαλαίου. Αντικείμενο εργασιών της εταιρίας είναι κυρίως η διενέργεια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό όλων των ασφαλιστικών, αντασφαλιστικών και χρηματοοικονομικών εργασιών, η συμμετοχή σε άλλες επιχειρήσεις με παρεμφερείς σκοπούς, η ανάληψη της αντιπροσώπευσης ή πρακτόρευσης αλλοδαπών ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων κάθε είδους και τέλος κάθε σχετική με τους παραπάνω σκοπούς εργασία ή δραστηριότητα.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΕΕΓΑ μετά τη συγχώνευσή της με τον «ΑΣΤΕΡΑ» την «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ» και την «ΕΤΕΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ», είναι η μεγαλύτερη ασφαλιστική εταιρία της χώρας.

Σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στην απολογιστική της έκθεση για το 1997 το μερίδιο αγοράς της στην ασφαλιστική αγορά εν γένει προσεγγίζει το 22%, το δίκτυο της αποτελούν εξήντα (60) υποκαταστήματα άρτια οργανωμένα και δεκάδες γραφεία παραγωγής ασφαλίσεων ενώ συνεργάζεται με 5.000 Πράκτορες και ασφαλιστικούς συμβούλους.

Ο κύκλος εργασιών της εταιρίας, ο υπολογισμός του οποίου εξειδικεύεται όσον αφορά τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις στο άρθρο 4στ παρ. 4 εδαφ. β, κατά το έτος 1997 ανήλθε σε 117,4 δις. δρχ. ή 380.674.448 ECU. Στην υπό κρίση υπόθεση, παρέλκει ο υπολογισμός του κύκλου εργασιών σύμφωνα με το άρθρο 4στ παρ. 5 του νόμου δεδομένου ότι με μόνο τον κύκλο εργασιών της γνωστοποιούσας καλύπτεται η προϋπόθεση του άρθρου 4β παρ. 1εδαφ.β του νόμου.

2. Η εταιρία ΛΑΪΚΗ ΑΑΕ ιδρύθηκε το 1942 με έδρα την Αθήνα, το δε μετοχικό της κεφάλαιο ανέρχεται σε 3.430.000.000 δραχμές το οποίο διαιρείται σε 3.430.000 ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας χίλιες (1.000) δραχμές η κάθε μία και ανήκει εξ ολοκλήρου στο ΙΔΡΥΜΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ. Αντικείμενο εργασιών της εταιρίας είναι η διενέργεια παντός είδους ασφαλιστικών εργασιών στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό οι αντασφαλίσεις παντός κλάδου ασφαλίσεων ως και η εκχώρησης αυτών καθώς και η συμμετοχή σε άλλες ημεδαπές ή αλλοδαπές ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Ο κύκλος εργασιών της εταιρίας σύμφωνα με το άρθρο 4στ παρ. 4 εδαφ.β κατά το έτος 1997 ανήλθε σε 2,9 δις. δρχ. ή 9.403.372 ECU.

ΠΙ.1. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους.

Οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στον ασφαλιστικό κλάδο. Στον εν λόγω κλάδο διακρίνουμε τις παρακάτω σχετικές αγορές προϊόντων.

α) Αγορά πρωτασφαλειών ζωής.

β) Αγορά γενικών πρωτασφαλίσεων. Στην αγορά αυτή διακρίνονται τόσες επιμέρους αγορές όσοι και οι κίνδυνοι που ασφαρίζονται όπως πυρός, αυτοκινήτων, μεταφορών, προσωπικών ατυχημάτων, πλοίων και αεροσκαφών, γενικής αστικής ευθύνης, πιστώσεων και εγγυήσεων, νομικής προστασίας, βοήθειας, κεφαλαιοποίησης κλπ, δεδομένου ότι τα χαρακτηριστικά, τα ασφάλιστρα αλλά και ο σκοπός κάθε αγοράς είναι διαφορετικός και ως επί το πλείστον, όσον αφορά τον καταναλωτή, δεν υπάρχει υποκατάσταση μεταξύ των διαφορετικών κινδύνων που ασφαρίζονται.

γ) Αγορά αντασφαλίσεων.

Η ανωτέρω διάκριση ακολουθείται και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε σειρά αποφάσεων της βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων, καθώς και στις αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της γνωστοποίησης, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο κλάδος ασφαλειών ζωής της «ΛΑΪΚΗΣ ΑΑΕ» εξαγοράστηκε πριν από δύο, περίπου, χρόνια από την «Ασπίς Πρόνοια», αντικείμενο εξαγοράς από την «ΕΘΝΙΚΗ ΑΕΕΓΑ» αποτελούν τα χαρτοφυλάκια των γενικών πρωτασφαλίσεων ζημιών και των αντασφαλίσεων μετά των αναλογούντων περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της «ΛΑΪΚΗΣ ΑΑΕ»

Συνεπώς σχετικές αγορές προϊόντος πρέπει να θεωρηθούν οι αγορές που περιλαμβάνουν:

i) Τις αγορές πρωτασφαλίσεων ζημιών και ii) Τις αντασφαλίσεις.

2. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού. Σαν σχετική γεωγραφική αγορά για τις αγορές πρωτασφαλίσεων ζημιών εξαιρέσει του κλάδου πλοίων και αεροσκαφών θεωρείται η ελληνική επικράτεια. Για την αγορά των ασφαλίσεων πλοίων και αεροσκαφών ως σχετική γεωγραφική αγορά προσδιορίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση. (βλ. Δεύτερη Κοινοτική Οδηγία). Όσον αφορά τις αντασφαλίσεις, η σχετική γεωγραφική αγορά είναι διεθνής ή τουλάχιστον η Ευρωπαϊκή Ένωση αφού οι αντασφαλίσεις μεταξύ των ασφαλιστικών εταιριών γίνονται με ξένες ασφαλιστικές εταιρίες κυρίως για τον υπερεθνικό επιμερισμό του ασφαλιστικού κινδύνου.

IV. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 εδαφ. β του ν. 703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστον επιχείρηση, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΕΕΓΑ με την εξαγορά του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της ΛΑΪΚΗΣ ΑΑΕ αποκτά τον πλήρη έλεγχο της τελευταίας και συνεπώς δημιουργείται οριζόντια συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ. 2β του ν. 703/77, όπως ισχύει, η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου.

Η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β παρ. 1 του ν. 703/77, όπως ισχύει, δεδομένου ότι καλύπτονται και οι δύο προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος.

Πιο συγκεκριμένα ο συνολικός κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση ξεπερνά τα 50.000.000 ECU (390.077.820 ECU - μη περιλαμβανομένου του κύκλου εργασιών του ομίλου της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος), ενώ στην εθνική αγορά τόσο η εξαγοράζουσα όσο και η εξαγοραζόμενη πραγματοποίησαν το 1997, κάθε μία χωριστά, κύκλο εργασιών άνω των 5.000.000 ECU (380.674.448 και 9.403.372 ECU αντίστοιχα) Επίσης, τα μερίδια αγοράς στις σχετικές αγορές των γενικών πρωτασφαλίσεων ζημιών και αντασφαλίσεων της εξαγοράζουσας περνούν το 25%.

Συνεπώς η εξαγοράζουσα εταιρία είχε υποχρέωση γνωστοποίησης, την οποία και έπραξε εμπρόθεσμα (στις 9/11/98 υπογράφηκε η συμφωνία μεταβίβασης των μετοχών και στις 18/11/98 υπέβαλλε γνωστοποίηση της συγκέντρωσης στην Υπηρεσία μας.)

Σύμφωνα με το άρθρο 4γ παρ. 1 του ν. 703/77, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση

επιχειρήσεων που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον Ανταγωνισμό στην Εθνική αγορά ή σε σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων τμήμα της και ιδίως με την δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

Από τις παραγράφους 1 και 2 του ανωτέρω άρθρου προκύπτει ότι μία συγκέντρωση επιχειρήσεων εφόσον έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην σχετική αγορά προϊόντος και στο σύνολο της εθνικής αγοράς ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή υπηρεσιών τμήμα, ιδιαίτερα δε με τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης, εμπίπτει στο πεδίο απαγόρευσης του άρθρου αυτού.

Και στους δύο υπό εξέταση κλάδους η ΕΘΝΙΚΗ ΑΕΕΓΑ κατέχει την πρώτη θέση σε μερίδιο αγοράς (με ποσοστό 24% και 33% αντίστοιχα). Η εξαγοραζόμενη όμως κατείχε πολύ μικρό μερίδιο (της τάξεως του 1%) και στις δύο αγορές. Επιπλέον σε μεγάλο βαθμό, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ασφαλιστικό κλάδο εν γένει, έχουν το ίδιο εύρος προϊόντων και την αυτή καθετοποίηση με αποτέλεσμα ο πραγματικός ανταγωνισμός μεταξύ τους να είναι ιδιαίτερα έντονος.

Όσον αφορά τον δυνητικό ανταγωνισμό αναμένεται εξίσου έντονος, αφού όχι μόνο δεν υφίστανται περιορισμοί εισόδου νέων ανταγωνιστών στις σχετικές αγορές όπως οριοθετήθηκαν ανωτέρω, αντιθέτως ευνοείται από το νέο νομοθετικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναμένεται να οδηγήσει στην είσοδο ξένων ασφαλιστικών εταιριών στην Ελλάδα, κυρίως μέσω εξαγορών ή συγχωνεύσεων.

Βάσει των ανωτέρω είναι φανερό ότι η υπό κρίση συγκέντρωση δεν είναι δυνατό να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό σε καμία από τις εν λόγω αγορές.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφαίνεται ότι δεν συντρέχει νόμιμος λόγος απαγόρευσης της από 18.11.1998 γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης των εταιρειών ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ Η ΕΘΝΙΚΗ και ΛΑΪΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.

Η απόφαση εκδόθηκε την 6^η Απριλίου 1999.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Συντάξας την Απόφαση

Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Κατσουλάκος

Σταύρος

Αργυρόπουλος

Η Γραμματέας

Αλεξάνδρα – Μαρία Ταραμπίκου